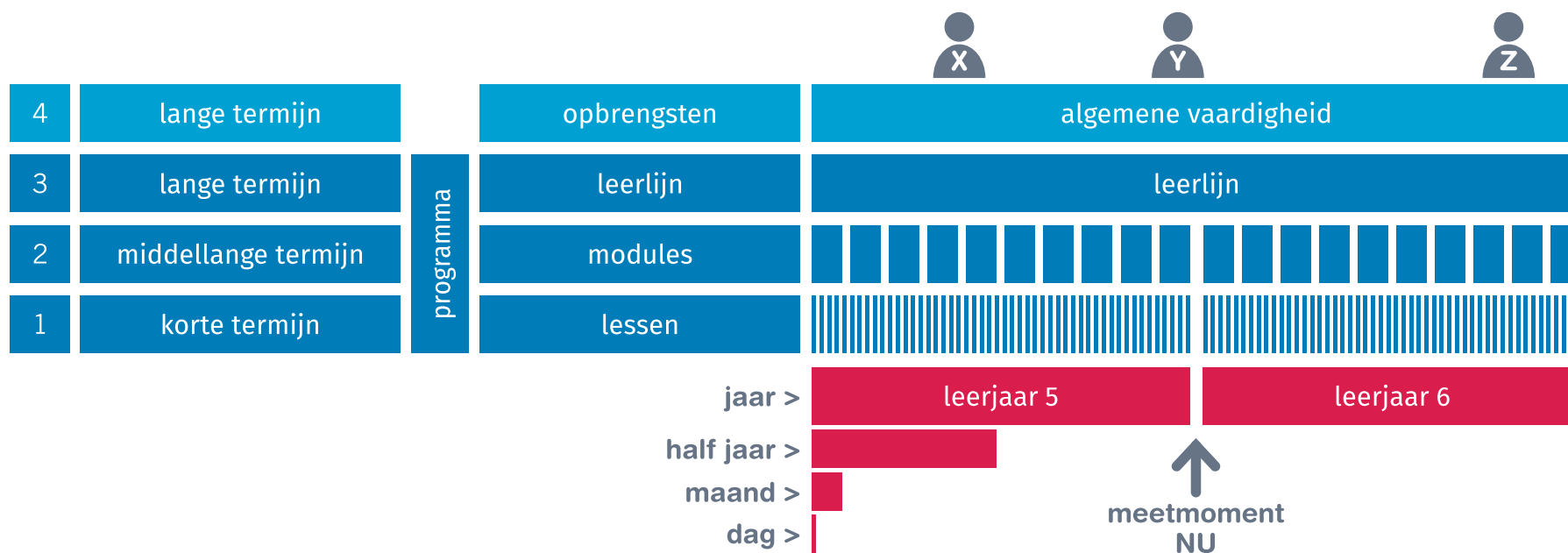

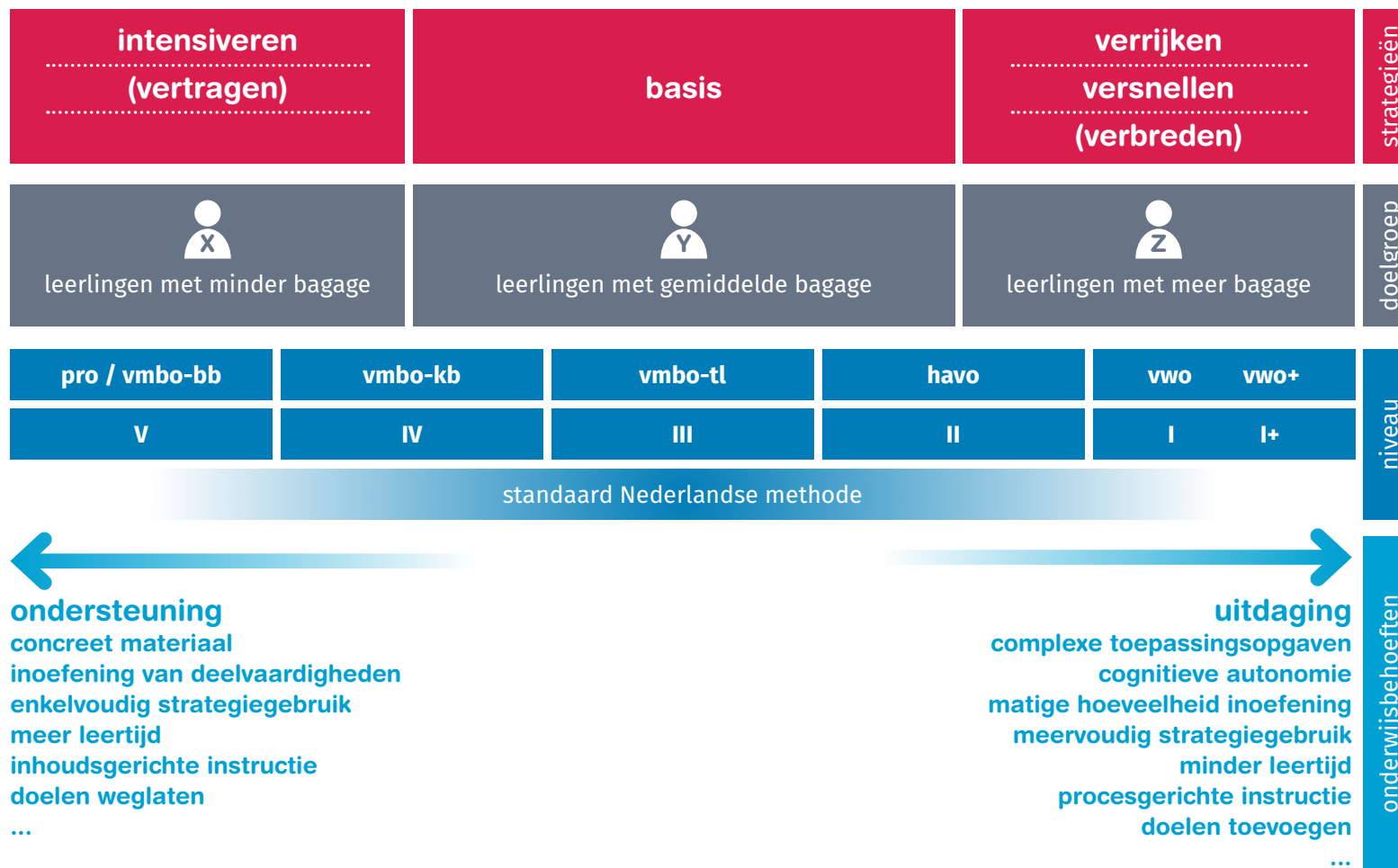
Model didactische grootheden

Model van de didactische grootheden, gekoppeld aan drie handelingscycli (links). Op de bovenste lijn staan ter illustratie drie leerlingen met respectievelijk een lage (x), een gemiddelde (y) en een hoge opbrengst (z) die elk van hen aan het einde van leerjaar 5 uit het onderwijsprogramma heeft gehaald.

Schema onderwijsstrategieën

Het schema onderwijsstrategieën geeft de relaties aan tussen de strategieën, de doelgroep (school, groep of leerling), het niveau en de onderwijsbehoeften.

Gespreksstructuur schoolbespreking

Gespreksstructuur van groepsplanloos werken op school- en groepsniveau.

Onderwijsstrategieën

Vijf strategieën om het onderwijs opbrengstgericht en passend te maken op school- groeps- en individueel niveau

Intensiveren 'er harder aan trekken'

De school of de leerkracht verricht extra inspanningen om de opbrengst uit de inhoudsdoelen te verhogen.

Voorbeelden: langer gebruikmaken van concrete ondersteunende leermiddelen, extra leertijd, extra oefen- en instructiemomenten of verlengde schoolklas.

Vertragen 'het rustiger aan doen'

De school of de leerkracht doorloopt met zijn leerlingen de inhoudsdoelen in een langzamer tempo of laat doelen achterwege, waardoor het eindpunt van de basisschoolleerlijn niet, of niet volledig, wordt bereikt.

Voorbeelden: een eigen ontwikkelingsperspectief, sbo-school of gebruik van adaptieve digitale leermiddelen.

Verrijken 'er een schepje bovenop doen'

De school of leerkracht biedt leerlingen, met gelijkblijvende inhoudsdoelen, leerstof aan die een beroep doet op hogere orde denkvaardigheden.

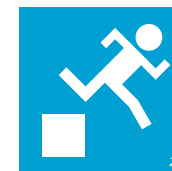
Voorbeelden: aanbieding complexe vraagstukken, stellen van analyse- en onderzoeksvragen of probleemgestuurd onderwijs.

Verbreden 'er iets naast doen'

De school of de leerkracht biedt leerlingen, naast de bestaande inhoudsdoelen, leerstof aan die niet binnen de kerndoelen van het basisonderwijs valt, of leerstof die daar wel binnen valt maar waarvoor normaliter een minder gestructureerd onderwijsprogramma voorhanden is.

Voorbeelden: programmeren, filosofie, Chinees, vakoverstijgend projectonderwijs of zelfsturende vaardigheden.

Versnellen 'een stapje harder lopen'

De school of de leerkracht doorloopt met zijn leerlingen de inhoudsdoelen in een verhoogd tempo, waardoor het eindpunt van de basisschoolleerlijn eerder wordt bereikt.

Voorbeelden: klas overslaan, versneld schoolaanbod, minder leertijd per leerdoel of gebruik van adaptieve digitale leermiddelen

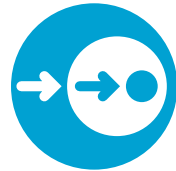

Zes uitgangspunten opbrengstgericht passend onderwijs

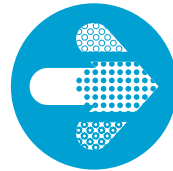
Van eind naar begin

Dit uitgangspunt gaat over de context waarbinnen het onderwijs passend wordt gemaakt. Het eindpunt, de schoolambitie, bepaalt hoe de onderwijsbehoeften eruitzien en deze bepalen op hun beurt weer het onderwijsprogramma. Onderwijsbehoeften volgen uit de persoonskenmerken van een schoolpopulatie, een groep leerlingen of een enkele leerling. Je kunt niet spreken van passend onderwijs als er geen doel is dat je nastreeft.

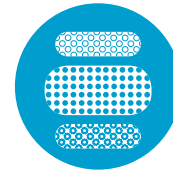
School > groep > leerling

Opbrengstgericht en passend onderwijs start op schoolniveau. Het onderwijsprogramma van de school heeft tot doel om alle leerlingen te bedienen. Omdat groepsopbrengsten verschillen, is het zaak om per groep dit programma verder passend te maken. Tot slot gaan we voor individuele leerlingen met bijzondere onderwijsbehoeften het onderwijs finetunen.

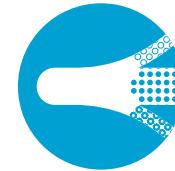
Middenmoot als vertrekpunt

Passend onderwijs vereist een ankerpunt. Dit is de middenmoot in een schoolpopulatie of in een groep. De middenmoot in de schoolpopulatie is het ankerpunt van de inrichting van het onderwijsprogramma. In een groep is de middenmoot het vertrekpunt van de leerkracht en vormt daarmee de kern van een eventuele aanpassing van het onderwijsprogramma.

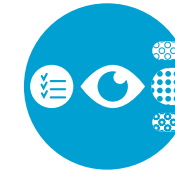
Overeenkomsten in onderwijsbehoeften

Onderwijs geven we niet aan individuen, maar aan groepen individuen met gemeenschappelijke kenmerken en onderwijsbehoeften. Leren zien we als een groepsproces waarmee we het leren van elkaar en de coöperatieve vaardigheden van leerlingen stimuleren. Groepsgewijs onderwijs zorgt ook voor een gevoel van cohesie. Chris Struiksma verwoordde het mooi in Focus op Feiten (2009, CED-Groep): 'Elk kind is uniek, maar dat betekent niet dat een eigen leerprogramma mogelijk, nodig of zelfs maar wenselijk is.' Waar het om gaat is dat er voor elke leerling voldoende uit het onderwijs te halen is.

Eerst convergent dan divergent

Het schoolaanbod start altijd met convergente differentiatie. Dit betekent dat een hele groep leerlingen tegelijkertijd aan één set doelen werkt en dat er verschillende aanpakken zijn om deze te realiseren: basis, verrijkt en intensief. Convergente differentiatie is met name goed voor leerlingen die de basis- of de intensieve aanpak ontvangen. De school is vrij om te bepalen wanneer zij een meer divergent aanbod doet aan de leerlingen voor wie (verdergaande) verrijking of intensivering van het onderwijs niet meer afdoende is. Zij kunnen de leerlijn respectievelijk versneld of vertraagd doorlopen.

Respons op instructie

Elke leerling, elke groep en de hele schoolpopulatie laat een respons zien op het onderwijsprogramma. We onderscheiden hierin drie onderdelen: de vaardigheidsgroei, de leerdoelbeheersing en de betrokkenheid. Respons op instructie hebben we nodig om te monitoren of er sprake is geweest van opbrengstgericht passend onderwijs. Is de respons voldoende, dan gaan we door met wat we deden. Is de respons onvoldoende, dan gaan we op onderzoek uit en passen we het onderwijs eventueel aan. Natuurlijk wel in de juiste volgorde: eerst de school, dan de groep en dan de leerling.

